

Nr 617

Av herr Arrhén m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till skolstyrelselag m. m.

I proposition nr 182 föreslås, att de disciplinära befogenheter beträffande lärarpersonal, som nu utövas av lokala kommunala styrelser, skall överflyttas från dessa till länskolnämnden. Likaledes skall skolöverstyrelsens befogenheter gentemot lärare vid allmänna läroverk — dock icke i Stockholm — flyttas över dit. Ur lärarsynpunkt måste detta bedömas vara för folkskolans och de högre kommunala skolornas del en förbättring men en klar försämring för de allmänna läroverkens.

Enligt vår uppfattning har skolstyrelseutredningen på ett i och för sig tillräckligt klargörande och tillfredsställande sätt motiverat, varför den disciplinära myndigheten icke lämpligen bör ligga på den lokala myndigheten. Denna kan således helt och hållet avföras från diskussionen. För såväl skolmyndigheter som lärare bör det emellertid vara ett första rangens intresse, att disciplinärenden handlägges på ett sätt, som garanterar största möjliga rättssäkerhet. Visserligen torde det icke kunna påstås, att mellaninstanserna icke skulle kunna visa tillräcklig oväld vid en eventuell handläggning av disciplinärenden — departementschefens komplettering av utredningens förslag bl. a. beträffande sekreteraren utgör i och för sig en nödvändig och tacknämlig förstärkning. Oväldig och i görligaste mån säker handläggning av dylika ärenden förutsätter dock hos den beslutande myndigheten en betydande erfarenhet, eftersom det icke kan ges lagfästa regler för de olika problem, som kan uppkomma. Enligt den statistik, som utredningen förebringat för de 22 åren 1928—1950, uppgår för folkskolestyrelsernas del disciplinärendena endast till omkring 110, d. v. s. i genomsnitt ungefär två per skolinspektörsdistrikt under den avsedda tidrymden eller fem per år. Även om mellaninstansområdena nu kommer att ökas samt därtill kommer, att de högre kommunala skolorna och de statliga skolorna lägges under mellaninstansens domvärjo, är det alldeles uppenbart, att disciplinfallen inom varje länskolnämnds område icke blir många eller så ofta förekommande, att mellaninstansen får någon mera betydande erfarenhet av dessa problem.

Enligt vår uppfattning är antalet disciplinärenden dess bättre icke flera än att man för ernående av en enhetlig rättstillämpning måste koncentrera handläggningen till instanser, som spänner över hela riket, nämligen veder-

börande överstyrelser. Man skulle på detta sätt vinna en större rättssäkerhet till ett förhållandevis billigt pris — det kan nämligen icke göras gällande, att dessa överstyrelser skulle på ett onödigt sätt bli betungade genom att få taga hand om ärendena som första instans. Till saken hör vidare, att man genom en sådan åtgärd icke skulle behöva försämra de statligt anställda lärarnas anställningsvillkor.

Utöver det anförda finns även ett annat sakligt skäl för att mellaninstansen skall befrias från disciplinbefogenheterna. Det framgår av förarbetena, att den egentliga pedagogiska inspektionen för de högre skolornas del i fortsättningen liksom hittills skall utövas genom den centrala myndigheten. Enligt vår uppfattning är en förutsättning för utövande av disciplinär verksamhet, att det disciplinära organet också har en fullständig inspektionsrätt. Här må påpekas, att även om den omedelbara inspektionen av folkskoleväsendet handhas av länskolnämnden, har skolöverstyrelsen alltid en övergripande rätt att även inspektera folkskolan och dess lärare.

Genom ett tillmötesgående av vår uppfattning skulle man undvika det i princip otillfredsställande förslaget enligt propositionen, att vissa lärare skulle disciplinärt lyda under en länskolnämnd, medan andra, nämligen stockholmslärarna, skulle lyda under skolöverstyrelsen.

Med stöd av ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta i första hand, att respektive överstyrelser skall fungera som disciplinmyndigheter i första instans, och i andra hand att i vart fall för lärare vid det högre statliga eller kommunala skolväsendet respektive överstyrelse skall utgöra den disciplinära myndigheten.

Stockholm den 30 oktober 1956

Erik Arrhén

Carl Eskilsson

Tage Magnusson